

The article deals with ethnic markers of the law subjects paradigm in non-ritual lyrics of the family cycle. The analyzed nominations reflect biological kinship and social reflections realizing an informative legal potential predetermined by gender, age, property and local parameters of law subjects.

Key words: Ukrainian folk non-ritual songs, law subjects markers of kinship.

Фенько Н.М.

КОД ПОВЕРНЕННЯ: ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНЕ ПРОЧИТАННЯ ПУБЛІЦИСТИКИ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА

У статті досліджуються інтертекстуальні зв'язки публіцистичної статті Євгена Маланюка „Крути – народина нового українця”. Інтертекст розглядається як певний код адекватного розуміння читачем авторського задуму.

Ключові слова: інтертекст, інтертекстуальний аналіз, публіцистика.

Осмилення українською гуманітарною наукою творчості Євгена Маланюка відбувається поволі, з обережністю реставратора. Це не дивно, адже Маланюк повертається на Україну поступово, збереженими фрагментами словесних фресок. Наприкінці ХХ століття він повернувся своєю поезією. Зробив це гордо і велично, як справжній „імператор залізних строф”. Потім Україна пізнала Маланюка як мислителя, історика, культуролога, зрештою, публіциста. Остання іпостась митця чомусь і до сьогодні залишається малодослідженою в українській лінгвістиці. У поле уваги дослідників потрапила переважно публіцистика „таборового періоду” (1921-1923), поява якої у творчості Маланюка була продиктована „гострою потребою не просто висловити виношене й осмилене в таборах для інтернованого війська УНР, а й словом вплинути на ситуацію” [5, 31]. Публіцистика цього періоду ще не містить у собі узагальненої оцінки українських визвольних змагань, адже минуло мало часу від тих подій. Та все ж Маланюк „намагається переконливо й аргументовано, хоч подекуди й пунктирно, окреслити такі складні для нього питання, як причини поразки, витоки „деморалізування душі української” тощо” [5, 31].

2005 року львівське видавництво „Світ” презентувало видання „Повернення”, присвячене творчому доробку Євгена Маланюка, зокрема невідомій загалу поезії, публіцистиці, літературно-критичній спадщині. Український читач отримав доступ до публіцистики митця емігрантського періоду (30-40 рр.). Це зразки зрілої, виваженої публіцистики, з концептуально іншими питаннями, на відміну від таборової, але з тим самим духом українського трибуна. Маланюк неначе намагається досягнути майбутнє України

через її минуле, трансформуючи своє публіцистичне мислення в наскрізні для творчості міжвоєнного періоду проблеми: „перша – це „*життєдайнотворча правда Нації*”, *національне начало* як першооснова будь-якої творчості... Друга – *проблема національної еліти*, „*Великої Людини*”, „*Особистості* (виділено автором)” [4, 237].

У цьому розрізі програмною видається стаття „Крути – народина нового українця”, написана 26 січня 1941 року у Варшаві. Улас Самчук, який 1941 року відвідав Маланюка, згадує, що той добре почувався в польській столиці: „... нарешті я знайшов його в кімнаті, в його атмосфері, яку він любив, і яка йому пасувала”, Самчук пояснює це так: „Маланюк, цей „дух степу”, знайшов у гордій столиці бундючного шляхетства найкраще місце для вияву своїх романтичних візій і свого бурхливого темпераменту” [1, 31].

Ось на такому тлі влаштованого життя з’являється спроба публіцистичного осмислення кривавих, трагічних подій 23-річної давності. Що змушує Маланюка повертатися до минулого, що насправді сталося 29 січня 1918 року при станції Крути і чому це важливо через стільки років? Відповіді на ці питання криються в глибині природи публіцистики Маланюка-емігранта.

Публіцистика в усі часи прагнула до морально-філософського освоєння історії для того, щоб знайти приховані від пересічного ока відповіді на питання сучасності. Ці відповіді, зрештою, формують світоглядну позицію як усього суспільства, так і окремої особистості.

Наділений тонким даром передбачення Маланюк виявляв його і в поезії, і в публіцистиці. Так само і в подіях 23-річної давності він відчув рух часового кола, яке почало обертатися в бік майбутнього. Передбачення суспільних катаклізмів, що призведуть, зрештою, до відродження нації на всіх рівнях її буття, надає емігрантській публіцистиці Маланюка особливого змістового напруження. Публіцистичний текст має такий високий коефіцієнт впливу на свідомість читача, що змушує його проймається ідеями публіциста.

Насправді, сучасному читачеві непросто сприймати і розуміти текст Маланюка, адже змінилася ціла епоха. У своєму майбутньому поверненні до українського читача публіцист передбачав ситуацію перцептивного бар’єру. Тому свідомо (і несвідомо) заклав у текст інтертекстуальний код – своєрідний код повернення. Наголосимо, необхідність кодування пояснюється відірваністю поета від українського суспільства і перебуванням у ситуації невизначено тривалої ізоляції від потенційного українського читача. За таких умов автор вимушений був кодувати текст, закладаючи в нього інтертекст як певну знакову систему, основне завдання якої через тривалий проміжок часу зробити читацьке сприйняття змісту тексту максимально адекватним авторському задумові.

Дослідження інтертекстуального рівня публіцистичного твору Маланюка може наблизити до відповіді на питання: чому його публіцистика не втратила своєї актуальності й сьогодні звернена безпосередньо до читача XXI століття. До прочитання інтертексту публіцистичної статті Маланюка „Крути – народина нового українця” підійдемо з позицій інтертекстуального аналізу.

Інтертекстуальний аналіз художніх текстів упевнено увійшов у літературознавчу практику і розглядається сьогодні як один з ефективних засобів

виявлення ускладненого смислового простору твору. Поняття „інтертекст” трактується як „фрагмент чужого, попереднього тексту, введений в новий, свіжо створений літературний твір” [8, 343]. Причому інтертекст як чужа структура не випадає з тексту, а збагачує його асоціативним, „подвійним” смислом.

Інтертекст у публіцистиці Маланюка несе в собі додаткову смислову вагу, обумовлену психологією митця-емігранта. Адже поняття „інтертекст” з часів його розробки Бахтіним і Крістєвою розглядається в площині ідеї „інакшості” та принципу „іншого”. Перебування за межами батьківщини, „в суспільстві з принципово іншими культурними кодами значно загострює відчуття „інакшості”, „закиненості” в інший світ, а відповідно ізольованості, самотності і трагічності буття” [9, 46]. Як результат – прагнення творця вийти за межі власної „розщепленої” свідомості у простір „літературної надсвідомості” [8, 344], де „чужі слова... діють як відвертість або як формула, яку давно шукали і знайшли” [3, 356].

Найпоширенішими формами інтертексту є різні види цитат: власне цитати та ремінісценції. Для подальшої роботи з текстом Маланюка спробуємо коротко окреслити типологію інтертекстуальних зв’язків у його статті.

Власне цитати, які використовуються автором, умовно можна розподілити на дві групи: прямі і непрямі. Під прямими розуміємо цитати з чітко визначеною атрибуцією (авторством), які передаються в незмінній повній формі. Таких цитат у тексті небагато, але кожна з них вагомо впливає на смислову структуру твору. Серед них є афористична цитата – „класична формула” Гоголя, розгорнуте цитування слів сучасника зображених подій, художня цитата з поезії Тичини тощо.

Непрямі цитати подаються, як правило, з невизначеною атрибуцією і в „згорненій” формі. Такі цитати важче піддаються ідентифікації. Але майже всі вони знаходяться на поверхні тексту. Через приховані цитати Маланюк передає думки і слова цілих груп людей (т.зв. узагальнене цитування), окремі „ударні” фрази публіцистики М. Хвильового та інших відомих людей того часу і різноманітні мовні кліше, які побутували в мовленні суспільства 20-х років ХХ ст.

Стаття Є. Маланюка насичена ремінісценціями. Це тип інтертекстуальних зв’язків, що виявляються на контекстуальному рівні. Головна функція ремінісценцій нагадувати читачеві попередні літературні факти та їх текстові компоненти, окремі твори, образи, персонажі. Водночас за допомогою ремінісценцій Є. Маланюк відтворює культурну атмосферу українського суспільства початку ХХ століття. Звертаючись у своїх ремінісценціях до фольклору, давньої і класичної літератури, літературного процесу 20-х років і, зрештою, до власної творчості, Маланюк утворює широке культурне тло, на якому увиразнює всю трагічну піднесеність історичного буття української нації.

На перший погляд, різні зразки цитації в публіцистичному творі використовуються Маланюком довільно, переважно для підтвердження тієї чи іншої думки. Та насправді інтертекст чітко працює на адекватне сприймання того самого *коду повернення*, про який говорилося раніше.

Отже, одним із ефективних шляхів наближення сучасного читача до розуміння авторської думки є декодування цитатного ряду твору. Цей процес вбирає в себе не тільки інтерпретацію інтертекстуальних посилань, а й визначення їх впливу на змістово-сміслову структуру твору з врахуванням специфіки їхнього застосування в публіцистичному тексті.

Стаття Маланюка складається із п'ятих змістових частин і відповідно рубрикована. Усі частини, хоч і мають власну тематичну структуру, пов'язані між собою генеральною ідеєю, що відпочатку закладається автором в заголовок статті. Здійснимо інтертекстуальний аналіз поетапно кожної з частин, що уможливить створення загальної картини інтертекстуального прочитання статті.

У першій частині Маланюк викладає оригінальні думки з приводу особливостей психохарактеристики українського народу: „Ми значно більш скорі до похоронів, аніж до весілля” [7, 257-258]. За підтвердженням автор звертається до фольклору, зокрема його пісенної спадщини, яка, на його думку, містить до 90% пісень „сентиментально-ліричного суму чи смутку” [7, 258]. Тут Маланюк афористично цитує „малороса” Гоголя, підкреслюючи глибинну суть поведінки українця: „видимий світові сміх крізь незримі світові сльози” [7, 258]. *Гоголівський інтертекст* вносить у текст Маланюка додаткові смисли, проектує увагу і на трагічну постать самого Гоголя, і на розвідку Маланюка „Гоголь – Гоголь” (1935), зрештою, на рядки з відомого Шевченківського послання до Гоголя – „Ти смієшся, а я плачу”. Увесь цей інтертекстуальний простір вбирає в себе проблему понівеченої „малоросизмом”, „національно надщербленої” особистості. Ця проблема є наскрізною для публіцистики Маланюка. У статті вона піднімається гостро в цілій галереї постатей „офіційної еліти народу” [7, 260]. У розвідці Маланюка про Гоголя можна знайти ще одну смислову лінію, яка веде до проблеми „більшовизму” на Україні, або „сучасного хлестаковства комуністичного” [6, 52]. Визначенням цих проблем публіцист по суті прозирає нелегке майбутнє для України.

Численні ремінісцентні посилання автор спрямовує до українських народних та історичних пісень, зокрема до пісні про Байду. Окремо характеризується текст „несмертельної пісні перемоги” („Гей, не дивуйтесь, добрії люди”), яка позиціонується як блискучий і єдиний виняток в смутковій палітрі історичних пісень.

На підтримку своєї позиції Маланюк непрямо залучає слова Дм. Фальківського про фатальний „мінор” в українській пісні, літературі і ментальності. Далі, використовуючи *узагальнене цитування* („хтось з молодших публіцистів наших вже часів підносив питання...” [7, 258]), підводить читача до проблеми Крут, уводячи її в історико-літературний контекст „Повісті минулих літ” та „Слова о полку Ігоревім”. Аналізуючи баланс народних спогадів про поразки і перемоги, Маланюк доходить висновку, що пам'ять про поразку міцніша, і смуток став психічною тональністю української історичної пам'яті. Для українця почуття кривди стає традиційним. Маланюк не просто спостерігає за цією „національною недугою”, він закликає поступово змінювати орієнтири національної етики „з її вірою в універсальну правду і в абстрактну

справедливість” [7, 258]. І саме нове бачення Крутянських подій, на думку автора, стане відліком таких змін.

У наступній, другій частині Маланюк дивиться на Крути у двох площинах. Перша трактується як „трагічний фрагмент, майже епізод, певної військової операції” [7, 259]. У цій площині читається *інтертекст „скупого матеріалу” доби* [7, 259]. Для публіцистики Маланюка є характерним „зчитування” тексту історичної пам’яті. Недарма виникає ремінісцентний образ сучасного Нестора з літописом нової епохи української землі. Таким чином, інтертекст у публіцистиці виконує додаткову *фактологічну функцію*. За підтвердженням звернемося до Галич, яка вважає, що будь-які види цитації в публіцистичному тексті „обов’язково одержують соціальну маркованість, є не лише образними прийомами, як у художній літературі, а й об’єктом зображень, і незважаючи на те, що вони скеровують культурний діалог з минулим, - засобом відтворення часу нинішнього” [2, 142]. *Інтертекст історичного фактажу* стає перехідною ланкою до другої площини бачення Крути як події, що має „позаматеріальний, метафізичний сенс” [7, 259]. Виникає несподіваний інтертекстуальний простір народної мудрості, яка створила з Крутянської події „найвеличнішу легенду нашої нації” і піднесла її до „височин надісторичних” [7, 260]. Це випадок глибинного інтертексту, який виникає на рівні архетипної психічної організації, на рівні історичної пам’яті народу. Це не інтертекст в звичайному розумінні цього поняття, а так би мовити *віртуальний інтертекст*, який „сучасний Нестор *міг би* [виділено мною – Н.Ф.] записати до свого літопису” [7, 260]. Тут можна говорити про метатекст і метатекстуальність в розумінні її як „явища „дописування” автором тексту власного художнього твору в публіцистиці в контексті нового часу” [2, 168].

Маланюк як публіцист проектує на себе образ Нестора, людини з даром бачення непростих шляхів історії і місією спрямування цих шляхів до майбутніх поколінь, щоб і вони відчули енергетику великих подій, які хоч і перебувають в ланцюгу інших, але „тривають – крізь нас, повз нас, через нас” [7, 259].

Третя частина статті містить найболючіше питання для Є.Маланюка – стан національної еліти. „Її історична пам’ять була жалісно убогою, навіть в порівнянні з історичною пам’яттю т.зв. маси”, – саркастично занотовує письменник і виводить образ офіційної еліти народу, яка, з одного боку, „характеризувалася браком національного інтелекту при надмірі емоцій”, а з іншого, „вразала слабістю, майже зниклом, національного інстинкту, при хворобливим надрозвою абстракційного, чисто російського інтелектуалізму” [7, 260].

Увесь інтертекст третьої частини „працює” на викривання цього образу. Так неначе Маланюку бракує гнівних, а по суті відчайних, слів, щоб передати всю „жалісну убогість” проводу воскреслої нації. Він подає розлогу цитату слів Володимира Дорошенка, одного з діячів української революції, як „документ, що звільняє від зайвих дискусій і говорить сам за себе” [7, 261]. Ця цитата в тексті виконує не тільки *доказову функцію*. У ній спостерігається „*перехресний*” *інтертекст*. Так, описуючи згубний стан безпорадності „чолових діячів нації” [7, 261], Дорошенко зі смутком констатує: „І такими нас застала в огні збуджена

Україна” [7, 262]. Ці слова містять приховану цитату з вірша Т.Г.Шевченка „В казематі”: „Та не однаково мені,/ Як Україну злії люде/ Присплять, лукаві, і в огні/ Її, окрадену, збудять.../ Ох, не однаково мені”.

Цей Шевченків інтертекст знаходимо і в тексті Маланюка, коли він говорить про „приспану Петербургом” [7, 260] історичну пам’ять української еліти (цікавий збіг – Т.Г. Шевченко написав свій вірш саме в Петербурзі) і про деяких сучасників як про пересічних синів „свого приспаного й окраденого народу” [7, 261]. Подібний „перехресний” інтертекст неначе підкреслює суголосність тривожних оцінок подій на Україні.

Є. Маланюк посилається на публіцистику М. Хвильового, акцентуючи образ російської „диригентської палички” (памфлет „Думки проти течії”), на вказівки якої беззастережно реагує т.зв. національна еліта.

У статті Маланюка є пряме нагадування про тексти славнозвісних універсалів. До цієї літературно-політичної творчості еліти письменник ставиться з помітним скепсисом: „чотири універсали – чотири віхи на плутаннім шляху, яким, спотикаючись як сновиди, дійшла вона [еліта] до ідеї, що мала *започаткувати добу*” [виділено автором] [7, 263]. На жаль, ідея суверенності стала фінальною для української нації, чільні діячі якої просто не встигли за ходом історії. Публіцист наводить пряму цитату з універсалу, яка виражає весь трагізм „національної біології”: „Нас *примушено* [виділено автором] творити свою долю” [7, 263].

Письменник вплітає до свого тексту ряд *мовних кліше* того часу: „старший брат”, „братній народ”, „братня демократія, „авантюра” (так означувалася українська революція), „українізація”. Цей інтертекст носить гостро іронічний характер і має на меті увиразнити всю ницість васальної поведінки еліти 1917 року. Особливе обурення викликав у Маланюка більшовицький термін „українізація”, яким усе „національне зводилося до „полтавського діалекту, вишиваної сорочки і українізованого Отченаша” [7, 263]. Цей термін офіційно прозвучав на VIII Всеросійській партконференції більшовиків в грудні 1919 року в резолюції „Про радянську владу в Україні”, в якому вони взяли на себе незвичне зобов’язання: стояти за визнання самостійності України і підтримувати прагнення українців учитися й розмовляти українською мовою. Звичайно, час виявив всю зловісну демагогію цієї заяви, але за цей період українську державність було знищено.

Сам Маланюк з позиції 23-річної давності констатує, що „все це ми бачимо вповні *лише тепер* [виділено автором]” [7, 260]. Чи знав публіцист, що це „тепер” для багатьох поколінь українців наступить тільки через десятки років, коли на Батьківщину повернеться його ім’я?

Четверта частина статті – це завершення текстового кола, у центрі якого Маланюк ставить Крутянський епізод, що „почав обертатися легендою у *всенародній* [виділено автором] свідомості країни” [7, 263]. Сучасний Нестор у кривавий літопис визвольної революції вписує Крути як народина нової доби в історії України. У свій напружений текст автор уводить цитати з „колишнього” Тичини і ремінісценції зі Святого Письма. Такий цитатний тандем надає публіцистичному слову Маланюка якоїсь „трагічно оптимістичної” величі.

Віршем Тичини „Одчиняйте двері” Маланюк прощається з „блакитно-голубою візією України-Нареченої” [7, 263]. Крути принесли із собою прозріння: „влада – то боротьба, а держава – то кров і залізо” [7, 263]. І хоч Маланюк тільки згадує вірш Тичини „Скорбна мати”, його інтертекст приховано входить до тексту Маланюка („Не будь ніколи раю / У цім кривавім краю”).

Нова доба, що постала на „збавчій молодій крові” [7, 264], стане, на думку Є.Маланюка, початком національного поступу, „Визвольної Війни” [7, 264] нових українців. Цю думку Маланюк карбує „святим” словом про „найдорогіціннішу офіру, яку принесла Нація своїй Землі перед обличчям вічного Бога” [7, 264].

В останній, п’ятій частині перед читачем постає „тип Новітнього українця” [7, 264], початок формування якого Маланюк бачить у військовій сфері. Письменник кодує в тексті можливість дискусії з приводу такого розвою української державності. Але як справжній публіцист у своїх висновках спирається передусім на історичні факти. У такому фактологічному розрізі бачаться Маланюком постаті Симона Петлюри та Січових Стрільців. Письменник бачить Петлюру різним, сильним і слабким. Щоб не демонструвати власне суб’єктивне захоплення цією особистістю, він уводить до тексту слова подільських селян, які набирають ідіоматичного характеру – „був за Петлюру” [7, 266], тобто для народу прізвище Петлюра стало „синонімом Головування, Керівництва, Проводу” [7, 266].

Діяльність Січових Стрільців викликає у Маланюка однозначне схвалення. З ними публіцист пов’язував семантичний зміст провідного слова акту з’єднання нації 22 січня 1919 року – „соборність”. Саме в них він побачив образ нового українця. Цей образ проступає в своєрідному публіцистичному *інтертексті можливих слів* різних особистостей, об’єднаних історичною долею: гостре, майже математичне слово Василя Тютюнника, полковника українських військ; слово, яке управляє натовпом, обертаючи його у „вишиковані ряди” – це слово-наказ полковника Коновальця; „полтавське” слово старшини генерального штабу Мішковського; „сонячне” слово Удовиченка; „стисле” слово Безручка; „гідно скромне” слово Андрія Мельника тощо. У цій специфічній інтертекстуальній площині постає омріяна Маланюком людина нової доби – „суцільна, нескалічена Особистість, стилевий, довершений українець, такий, яких ще так небагато, але які прийдуть в майбутньому, зродяться з крутянської легенди” [7, 267].

Вивчення інтертексту публіцистичної статті Маланюка дозволяє класифікувати його за такими умовними групами:

а) „**ментальний**” інтертекст. Виникає на рівні історичної пам’яті народу через фольклор і давню літературу. У перцептивній структурі твору він набуває значення потужного каталізатора ментальних засад нації, змушуючи читача повернутися до націотворчих джерел, до витоків національного підсвідомого;

б) „**класичний**” інтертекст. Виявляє себе на рівні кращих літературних зразків нації через творчість Шевченка, Гоголя і „вічних” текстів Святого Письма. Інтертекстуальний простір класичної літератури дозволяє авторові залишатися зрозумілим для багатьох читацьких поколінь і для різних читацьких свідомостей. Класична форма, як відомо, - носій вічних цінностей людського

буття. Цей елемент позачасовості був необхідний емігрантській публіцистиці Маланюка;

в) „історичний” інтертекст. З’являється на рівні сучасної авторові доби через тексти сучасників (Фальківський, Дорошенко, Хвильовий, Тичина) і мовні кліше українського суспільства 20-х років. Цей інтертекст покликаний наблизити епоху УНР до майбутнього читача для того, щоб далека і, можливо, невідома українська історія не пішла в небуття, а воскресла в національній свідомості майбутніх сучасників;

г) „фактологічний” інтертекст. Спостерігається на рівні конкретного історичного фактажу через документи доби (Універсали) і свідчення очевидців Крутянських подій. Цей вид інтертексту притаманний саме публіцистичним творам, максимально об’єктивізуючи їх і надаючи компетентного характеру авторським оцінкам і коментарям.

Окремою групою у тексті Маланюка виразно постає *інтертекст „чужинецької” пропаганди* [7, 265], що виникає в полемічному дискурсі статті. Цей інтертекст багатозаровий, і сам Маланюк виявляв неоднозначне ставлення до відмінної точки зору. Так, згадуючи розповіді учасників Крут з негативною оцінкою подій („Крути – помилка, Крути – непорозуміння” [7, 259]), Маланюк, хоч і різко не погоджується, але все ж таки наголошує, що „така точка погляду може існувати” [7, 259]. З долею іронії ставиться до змісту т.зв. просвітянських книг („просвітянські метелики”), з яких взяла знання недолуга еліта 1917 року, хоча й розуміє необхідність на певному етапі національного розвою діяльності таких „народницьких” об’єднань. Гострішими стають його полемічні випадки проти „винниченок”, у рожево-сонячних спогадах яких „умовні речення „коли б” і „як би” займають, розуміється, надто багато місця” [7, 261]. Відкритим презирством насичене публіцистичне слово Маланюка, коли він говорить про „різних” рафесів і п’ятакових, опорних пунктів більшовистської пропаганди на Україні. „З притиском” говорить про тих „дідичних калік” [7, 265], що продовжують розбивати українців на „галичан” і „наддніпрянців”. Цей інтертекст виявляє Маланюка-полеміста „національного стилю”, який прагне для своєї нації „видужування від хвороби вікового рабства і зцілення від історичного каліцтва” [7, 265].

Усі зазначені інтертекстуальні групи об’єднуються ремінісцентним образом сучасного Нестора, який творить літопис доби для майбутніх поколінь. Саме такою бачить Маланюк авторську позицію, відповідальною і глибоко національною. Завдяки вільній орієнтації в українському історико-культурному просторі, тобто завдяки інтертексту, Євген Маланюк творить новий історичний дискурс української культури.

У стосунках із читачем Маланюк ідеаліст і прагматик водночас. З одного боку, він вимагає від читача національної сформованості, вкладаючи у свій текст суто український інтертекст, сповнений національного пафосу та ідейної піднесеності. З іншого, маємо бажання автора побудувати текстову структуру так, щоб читач упізнав й осмислив чуже слово, але для цього у автора і читача повинні бути спільні інформаційно-культурні й фонові знання. Публіцист намагається знайти зі своїм майбутнім читачем цю спільність через різні форми

інтертекстуальних зв'язків. Маланюк змушує українського читача пізнавати історію власного народу і осмислювати себе в цій історії. Текст Маланюка вимагає від читача високого рівня інтертекстуальної компетенції, від рівня якої залежить, що саме і як прочитується в тексті.

Маланюк-публіцист повертається до своєї нації через текстові зрізи різних виявів її культури – прадавні пісенно-літописні джерела, вивірену мудрість української класики, потужну енергетику модерної української літератури, живе слово своїх сучасників. Повертається не сам, а з цілою плеядою імен, знищених радянською ідеологією.

Інтертекстуальне прочитання статті Маланюка дозволяє осмислити складний механізм публіцистичного впливу на читача через відновлення історичної пам'яті, через моральну реабілітацію тих українців, що „вмерли і світять нам своєю не смертністю” [7, 267]. Стрижнем цього механізму є слово, що творить „живу *нерозривність* [виділено автором] історично-національного процесу” [7, 261] і перетворює військову поразку під Крутами на легенду високої честі й відваги, забуті постаті загиблих на воскресіння „визвольної війни”. Цю війну з летаргією національного духу, з малоросійським каліцтвом публіцистика Євгена Маланюка переносить у свідомість читача ХХІ століття, продовжуючи місію „кристалізації національної особовості” [7, 261].

ЛІТЕРАТУРА

1. Войчишин Ю. „...Ярий крик і біль тужавий”: Поетична особистість Євгена Маланюка. – К.: Либідь, 1993. – 160 с.
2. Галич В. М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олеся Гончара): Навч. посіб. – К.: Шлях, 2006. – 200 с.
3. Гинзбург Л. Я. О старом и новом: Статьи и очерки. – Л.: Советский писатель, 1982. – 424 с.
4. Куценко Л. Dominus Маланюк: тло і постать. – Кіровоград: Центрально-Українське вид-во, 2001. – 264 с.
5. Куценко Л. Публіцистика Є.Маланюка: пошук відповідей на „прокляті питання” і спроба естетичного самовизначення (1921-1923 рр.) // Слово і час. – 2000. – № 10. – С. 31-37.
6. Маланюк Є. Гоголь – Гоголь// Сорочинський ярмарок на Невському проспекті: Українська рецепція Гоголя/ Упоряд. В.Агеєва. – К.: Факт, 2003. – 352 с.
7. Маланюк Є. Крути – народина нового українця// Євген Маланюк. Повернення: Поезії. Літературознавство. Публіцистика. Щоденники. Листи. – Львів, 2005. – С. 257-268.
8. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. – Сімферополь: Таврія, 2005. – 408 с.
9. Остапчук Т. Інтертекстуальне прочитання роману Ю. Тарнавського „Три блондинки і Смерть” на тлі роману Т. Манна „Чарівна гора”// Слово і січ. – 2003. – № 11. – С. 44-50.

The author investigates intertextual links of Evhen Malanyuk's article „Krutı – the Birth of the New Ukrainian”. The intertext is viewed as a code of reader's perception of author's concept.

Key words: intertext, intertextual analysis, publicism.